

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Mechanik samochodów osobowych (723105)

Mechanicy pojazdów samochodowych

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Mechanik samochodów osobowych (723105)

Mechanicy pojazdów samochodowych

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Mechanik samochodów osobowych (723105)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [719]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce autorskie wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	4
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Diagnostowanie podzespołów i zespołów w samochodach osobowych.....	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Naprawianie lub wymienianie podzespołów i zespołów w samochodach osobowych.....	10
3.4. Kompetencje społeczne.....	11
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONAŁENIA ZAWODOWEGO	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Mechanik samochodów osobowych 723105

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Mechanik-monter samochodów.
- Mechanik pojazdów.
- Mechanik samochodowy.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 7231 Motor vehicle mechanics and repairers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; Naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011–2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Jarosław Nawara – Truck Support s.c., Błonie.
- Marek Próchenko – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 6, Siedlce.
- Małgorzata Sołtysiak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Marcin Olifirowicz – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Marcin Kowalik – Centrum Edukacji Zawodowej, Stalowa Wola.
- Leszek Kucharski – Zespół Szkół Samochodowych, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Andrzej Dziedzic – Wielkopolski Związek Pracodawców LEWIATAN, Poznań.

- Jerzy Gorgoń – Eksperci Techniczno-Motoryzacyjni Rzeczoznawcy PZM S.A., Radom.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Mechanik samochodów osobowych diagnozuje oraz naprawia podzespoły i zespoły samochodów osobowych oraz sprawdza ich stan techniczny.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Praca **mechanika samochodów osobowych** może mieć charakter indywidualny lub zespołowy. Zależy to m.in. od zakresu przewidzianych do wykonania napraw. Mechanik samochodów osobowych przed wykonaniem naprawy diagnozuje stan samochodu oraz informuje jego użytkownika o zakresie oraz kosztach naprawy. Naprawia lub wymienia na nowe zespoły lub podzespoły samochodowe⁴. Mechanik samochodów osobowych może dokonywać również niezbędnych regulacji i konserwacji samochodu osobowego.

Sposoby wykonywania pracy

Mechanik samochodów osobowych w trakcie wykonywania swojej pracy stosuje metody, techniki i procedury związane z:

- organizowaniem i przygotowaniem stanowiska pracy zgodnie z zasadami i przepisami BHP, ergonomii, ochrony ppoż., ochrony środowiska,
- sporządzaniem dokumentacji przyjmowanego samochodu do naprawy,
- przeprowadzaniem diagnozy i wyszukiwaniem usterek za pomocą specjalistycznego sprzętu i programu diagnostycznego⁵,
- udzielaniem informacji o zakresie, kosztach oraz terminie ewentualnej naprawy samochodu,
- zamawianiem części w celu naprawy samochodu zgodnie z przyjętymi ustaleniami,
- stosowaniem właściwych części samochodowych oraz materiałów eksploatacyjnych i naprawianiem zdiagnozowanej usterki,
- zabezpieczaniem i segregacją zużytych części oraz materiałów eksploatacyjnych przeznaczonych do utylizacji,
- udzielaniem porad z zakresu eksploatacji samochodu osobowego.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Praca **mechanika samochodów osobowych** może być wykonywana w warsztatach obsługowo-naprawczych, halach produkcyjnych, przystosowanych pomieszczeniach oraz na wolnym powietrzu.

Podstawowym miejscem pracy jest warsztat samochodowy. W pracy mechanik narażony jest na działanie szkodliwych substancji, takich jak: paliwa, oleje, płyny hamulcowe i chłodnicze.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Mechanik samochodów osobowych w działalności zawodowej wykorzystuje różne maszyny, urządzenia i narzędzia, takie jak np.:

- urządzenia do diagnozowania¹ stanu technicznego samochodu,
- podnośniki samochodowe³,
- wciągarki i żurawie warsztatowe,
- prasy hydrauliczne,
- spawarki do metali,
- sprężarki,
- narzędzia monterskie specjalistyczne i ogólnego przeznaczenia (np.: klucze dynamometryczne², klucze wewnętrzne i zewnętrzne płaskie, nasadowe lub nastawne),
- narzędzia specjalne (np. różnego rodzaju ściągacze),
- przyrządy pomiarowe (np.: suwmiarki, mikrometry, średnicówki, szczelinomierze, ciśnieniomierze, różnego rodzaju testery diagnostyczne).

Organizacja pracy

Mechanik samochodów osobowych w zależności od zakresu wykonywanych napraw i liczby zatrudnionych osób może pracę wykonywać indywidualnie lub w zespole 2-3 osobowym. Nawet przy pracy indywidualnej konieczna może być pomoc ze strony innych współpracowników. Mechanik samochodów osobowych zazwyczaj pracuje w systemie jedno- lub dwuzmianowym.

Podczas wykonywania naprawy mechanik samochodów osobowych może mieć styczność z klientem. Od użytkownika samochodu uzyskuje np. pierwsze i informacje o objawach niesprawności pojazdu i zauważonych usterkach⁷.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Mechanik samochodów osobowych może być narażony na następujące zagrożenia:

- urazy spowodowane przewróceniem, poślizgiem na nieczystej nawierzchni (np. rozlany olej), upadkiem do kanału samochodowego,
- urazy na skutek skaleczeń, otarć, zakłuć, zgnieceń, przytrzaśnień, uderzeń, porażenia prądem elektrycznym,
- zranienia przez sprzęt wykorzystywany w warsztacie (np. podnośniki samochodowe), obracające się części pojazdów, a także przez spadające części bądź narzędzia,
- powstanie przepukliny lub wypadnięcie dysku, ponieważ podczas wykonywania czynności związanych z naprawami podnosi się ciężkie części lub pracuje w wymuszonej pozycji ciała,
- poparzenia spowodowane kontaktem z mocno nagrzanymi elementami pojazdu (np. układami samochodu⁶) lub kwasami (np. elektrolit w akumulatorze),
- choroby takie jak: zatrucie spalinami (ostre lub przewlekłe), reakcje alergiczne, choroby skóry, choroby wzroku, choroby słuchu.

Mechanik samochodów osobowych może być również narażony na zagrożenie czynnikami:

fizycznymi:

- promieniowanie podczerwone-ciepne (szczególnie podczas rozkręcania na gorąco zabezpieczonych połączeń),
- bezpośrednie lub odbite promieniowanie podczerwone i nadfioletowe (szczególnie podczas spawania),

- nadmierny hałas (powyżej 90 decybeli), szczególnie podczas pracy przy testowaniu silnika itp.,
chemicznymi i pyłami:
- metale ciężkie zawarte w bardzo wielu substancjach wchodzących w skład płynów, okładzin ciernych i klocków hamulcowych, smarów, środków czyszczących, farb, paliw i rozpuszczalników,
- kleje, substancje zapobiegające zamarzaniu, płyny hamulcowe, żywice epoksydowe, paliwa, oleje, kwas i kalafonia itp.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **mechanik samochodów osobowych** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- sprawność układu mięśniowo-szkieletowego,
- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość słuchu i wzroku,
- rozróżnianie barw,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zmysł równowagi,
- czucie dotykowe,
- zręczność rąk i palców,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolności manualne i techniczne,
- zdolność koncentracji uwagi,
- łatwość nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- zdolność do współdziałania w zespole,
- wyobraźnia przestrzenna;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- samokontrola,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek,
- rzetelność i dokładność,
- wysoka samodyscyplina.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **mechanik samochodów osobowych** wymagana jest ogólna sprawność fizyczna oraz dobry wzrok i słuch. Przeciwwskazania do pracy w zawodzie mechanik samochodów osobowych obejmują m.in.:

- wady wzroku niedające się skorygować szklami optycznymi,

- brak widzenia obuocznego,
- daltonizm,
- zaburzenia adaptacji wzroku do ciemności,
- choroby narządu słuchu uniemożliwiające kontrolę słuchową pracy pojazdów samochodowych,
- obniżoną sprawność ruchową kończyn górnych i dolnych,
- skłonność skóry do uczuleń,
- przewlekłe schorzenia układu oddechowego,
- zaburzenia równowagi i świadomości,
- zaburzenia psychiczne,
- epilepsję i inne stany chorobowe przebiegające z utratą przytomności.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **mechanik samochodów osobowych** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) o profilu mechanicznym, w szczególności w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Pracę w zawodzie **mechanik samochodów osobowych** może wykonywać osoba, która:

- posiada dyplom potwierdzający kwalifikacje pełne w zawodzie pokrewnym (szkolnym) mechanik pojazdów samochodowych – po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- posiada świadectwo potwierdzające kwalifikację MG.18 Diagnozowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych, wyodrębnioną w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych – po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- posiada świadectwo czeladnicze i/lub dyplom mistrzowski w zawodzie pokrewnym mechanik pojazdów samochodowych, nadawane w ramach kształcenia rzemieślniczego, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze,
- posiada suplement Europass (w języku polskim i angielskim) do ww. dokumentów,
- odbyła szkolenie zorganizowane w firmie specjalizującej się w naprawach samochodów, w wyspecjalizowanym ośrodku szkoleniowym.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu mechanika samochodów osobowych są:

- prawo jazdy kat. B,
- znajomość obsługi komputera i samochodowych programów diagnostycznych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Mechanik samochodów osobowych może:

- rozpocząć pracę od stanowiska pomocnika, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego awansować na samodzielne stanowisko mechanika samochodów osobowych,

- po nabyciu dalszego doświadczenia zawodowego, posiadając zdolności i umiejętności organizacyjne oraz umiejętność pracy z ludźmi – awansować na stanowisko nadzorującego pracę małego zespołu pracowników,
- uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje: MG.18 Diagnozowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych oraz MG.43 Organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych wyodrębnione w zawodzie pokrewnym technik pojazdów samochodowych – po spełnieniu wymogów formalnych,
- uzyskać tytuł czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie rzemieślniczym pokrewnym mechanik pojazdów samochodowych,
- po zdaniu matury i ukończeniu uczelni wyższej na kierunku mechanicznym lub związanym z diagnostyką i eksploatacją pojazdów samochodowych – awansować na stanowisko kierownicze,
- doskonalić swoje kompetencje uczestnicząc w szkoleniach branżowych oraz podejmując kształcenie/szkolenie w zawodach pokrewnych,
- założyć i prowadzić działalność gospodarczą w zakresie naprawy samochodów osobowych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **mechanik samochodów osobowych** istnieje możliwość potwierdzania kompetencji w zawodzie pokrewnym mechanik pojazdów samochodowych, kształconym w branżowej szkole I stopnia, w zakresie kwalifikacji: MG.18 Diagnozowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych.

Alternatywną drogę potwierdzania kompetencji w zawodzie mechanik samochodów osobowych oferuje system nauki zawodu w rzemiośle, który umożliwia zdobycie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym mechanik pojazdów samochodowych. Dokumentami potwierdzającymi te tytuły są odpowiednio: świadectwo czeladnicze oraz dyplom mistrzowski.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **mechanik samochodów osobowych** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik pojazdów samochodowych ^S	311513
Mechanik autobusów	723101
Mechanik ciągników	723102
Mechanik pojazdów samochodowych ^S	723103
Mechanik samochodów ciężarowych	723104
Monter samochodowej instalacji gazowej (LPG)	723106
Mechanik maszyn rolniczych	723308
Mechanik silników spalinowych	723312

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **mechanik samochodów osobowych** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przyjmowanie i przygotowywanie samochodów osobowych do diagnostyki, sporządzenie protokołu przyjęcia.
- Z2 Ustalanie przyczyn usterek i uszkodzeń poszczególnych układów, zespołów i mechanizmów samochodów osobowych metodami diagnostycznymi oraz organoleptycznymi.
- Z3 Dobieranie sposobu oraz metod naprawy samochodów osobowych i wycena prac naprawczych.
- Z4 Wykonywanie prac demontażowych uszkodzonych części, zespołów i podzespołów w samochodzie osobowym.
- Z5 Usuwanie usterki poprzez wymianę lub naprawianie uszkodzonych zespołów i podzespołów samochodów osobowych.
- Z6 Wykonywanie konserwacji zespołów i podzespołów samochodów osobowych.
- Z7 Ocenianie jakości wykonanej naprawy i oddanie pojazdu klientowi z protokołem wykonanych czynności, wymienionych części, zużytych materiałów.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Diagnostowanie podzespołów i zespołów w samochodach osobowych

Kompetencja zawodowa Kz1: Diagnostowanie podzespołów i zespołów samochodów osobowych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przyjmowanie i przygotowywanie samochodów osobowych do diagnostyki, sporządzenie protokołu przyjęcia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie diagnozowania podzespołów i zespołów samochodów osobowych; - Zasady przyjęcia samochodu osobowego do diagnostyki; - Fakty, zasady, procesy, pojęcia ogólne i zależności związane z diagnozowaniem podzespołów i zespołów samochodów; - Budowę i zasady działania zespołów i podzespołów samochodów osobowych.	- Przestrzegać zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie diagnozowania; - Sporządzać dokumentację przyjęcia samochodu osobowego do diagnostyki; - Wykonywać niezbyt proste zadania według określonej instrukcji w częściowo zmiennych warunkach, związane z diagnozowaniem podzespołów i zespołów samochodów osobowych; - Przygotowywać samochód osobowy do diagnozowania.
Z2 Ustalanie przyczyn usterek i uszkodzeń poszczególnych układów, zespołów i mechanizmów samochodów osobowych metodami diagnostycznymi oraz organoleptycznymi	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Budowę pojazdów samochodowych; - Narzędzia i przyrządy pomiarowe do wykonania diagnostyki samochodów osobowych; - Metody diagnostyki samochodów osobowych; - Rodzaje pomiarów i badań diagnostycznych samochodów osobowych; - Programy komputerowe do diagnostyki podzespołów i zespołów samochodów osobowych. - Zasady interpretowania wyników badań diagnostycznych samochodów osobowych.	- Dobierać metody oraz określać zakres diagnostyki podzespołów i zespołów samochodów osobowych; - Wykonywać diagnostykę samochodów osobowych z użyciem przyrządów pomiarowych; - Wykonywać pomiary i badania diagnostyczne samochodów osobowych; - Stosować programy komputerowe do diagnostyki samochodów osobowych; - Interpretować wyniki badań diagnostycznych samochodów osobowych.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Naprawianie lub wymienianie podzespołów i zespołów w samochodach osobowych

Kompetencja zawodowa Kz2: Naprawianie lub wymienianie podzespołów i zespołów w samochodach osobowych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z3, Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z3 Dobieranie sposobu oraz metod naprawy samochodów osobowych i wycena prac naprawczych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady interpretacji wyników badań diagnostycznych samochodów osobowych; - Programy które służą do diagnostyki samochodów osobowych; - Budowę i zasady działania samochodów osobowych; - Metody naprawiania samochodów osobowych; - Technologie napraw samochodów osobowych; - Zasady i zakres wykonywania usług samochodów osobowych; - Koszty roboczo-godziny poszczególnych prac naprawczych; - Koszty usługi wykonania napraw samochodów osobowych.	- Określać metodę naprawy samochodów osobowych; - Dobierać zespoły oraz podzespoły samochodów osobowych lub ich zamienniki do naprawy; - Kalkulować koszty i czas pracy naprawczej samochodów osobowych; - Komunikować się z klientem lub jego doradcą; - Rozpoznawać zepsute elementy pojazdu.

Z4 Wykonywanie prac demontażowych uszkodzonych części, zespołów i podzespołów w samochodzie osobowym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Budowę i zasady działania poszczególnych zespołów i podzespołów w samochodach osobowych; - Zasady działania maszyn i urządzeń niezbędnych do dokonania demontażu zespołów i podzespołów samochodów osobowych; - Technologie oraz metody demontażu części; - Zasady korzystania z rysunków technicznych.	- Posługiwać się maszynami i urządzeniami do demontażu uszkodzonych części; - Dokonywać demontażu zespołów i podzespołów samochodów osobowych; - Przestrzegać zaleceń producenta w zakresie demontażu części; - Stosować dokumentację technologiczną samochodu.

Z5 Usuwanie usterki poprzez wymianę lub naprawianie uszkodzonych zespołów i podzespołów samochodów osobowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Budowę i zasady działania poszczególnych zespołów i podzespołów w samochodach osobowych; - Zasady działania maszyn i urządzeń niezbędnych do dokonania montażu lub naprawienia zespołów i podzespołów samochodów osobowych; - Technologie oraz metody montażu części;	- Posługiwać się maszynami i urządzeniami służącymi do montażu lub naprawiania uszkodzonych części; - Korzystać z dokumentacji technologicznej samochodu; - Przestrzegać zaleceń producenta; - Dokonywać montażu zespołów i podzespołów samochodów osobowych;

- Technologie naprawy poszczególnych zespołów i podzespołów w samochodach osobowych; - Technologie obróbki poszczególnych elementów.	- Naprawiać zepsute elementy lub dobrać nowe na ich miejsce; - Dobierać metody naprawy zespołów i podzespołów samochodów osobowych.
---	--

Z6 Wykonywanie konserwacji zespołów i podzespołów samochodów osobowych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Budowę i eksploatację samochodów osobowych; - Technologie konserwacji zespołów i podzespołów samochodów osobowych; - Zasady i zakres wykonywania obsługi samochodów osobowych; - Koszty roboczo-godziny poszczególnych prac konserwacyjnych; - Koszty usługi wykonania konserwacji zespołów i podzespołów samochodów osobowych.	- Wykonywać przegląd eksploatacyjny w samochodach osobowych; - Określać metodę wykonania prac konserwacyjnych samochodów osobowych; - Kalkulować koszty i czas prac konserwacyjnych samochodów osobowych; - Oceniać jakość wykonanej pracy.

Z7 Ocenianie jakości wykonanej naprawy i oddanie pojazdu klientowi z protokołem wykonanych czynności, wymienionych części, zużytych materiałów

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady i zakres wykonywania obsługi samochodów osobowych; - Zasady sporządzania protokołu zdawczo-odbiorczego.	- Sprawdzać stan pojazdu, poszczególnych układów (hamulcowy, napędowy, oświetlenie) po naprawie samochodu osobowego, kontrolować i uzupełniać płyny eksploatacyjne, oceniać jakość wykonanej pracy; - Wypełniać protokół zdawczo-odbiorczy.

3.4. Kompetencje społeczne

Pracownik w zawodzie **mechanik samochodów osobowych** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

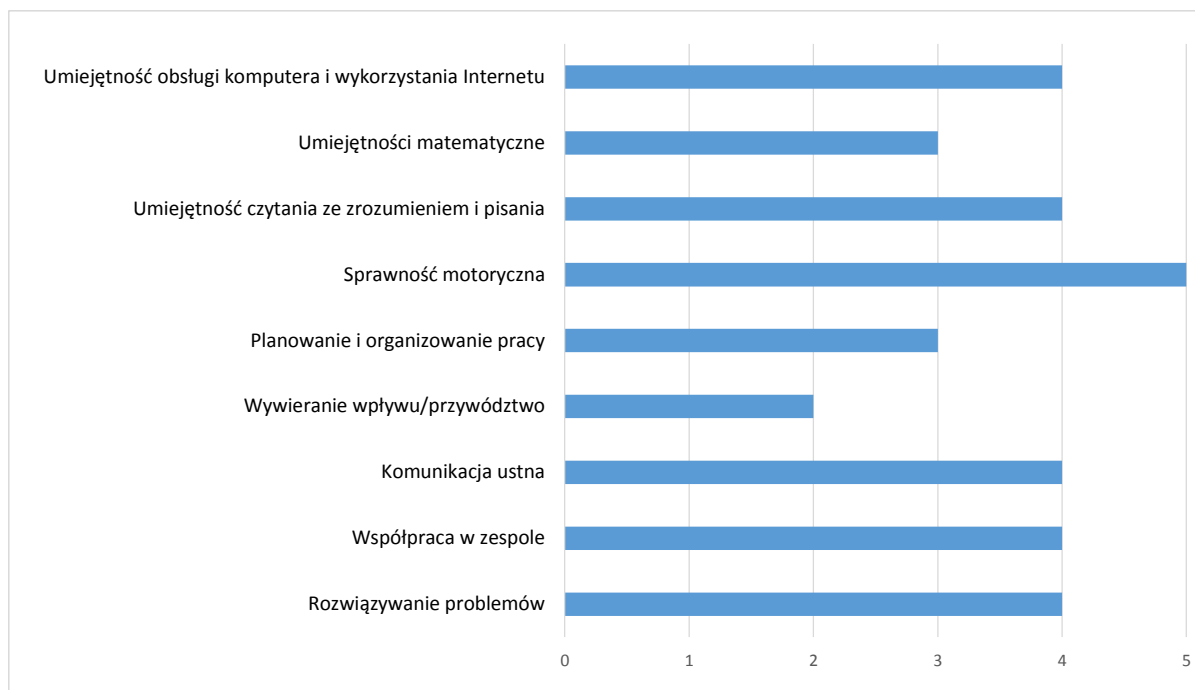
W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za wykonywanie powierzonych zadań w ramach świadczonych usług naprawy samochodów osobowych.
- Oceniania efektów swojej pracy w kontekście doskonalenia jakości usług naprawy samochodów osobowych.
- Wykonywania pracy samodzielnej i podejmowania współpracy w zespole, w zorganizowanych warunkach warsztatu realizującego naprawy samochodów osobowych.
- Podnoszenia kompetencji zawodowych w zakresie nowych rozwiązań technicznych w branży samochodowej.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami w branży motoryzacyjnej.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych.

Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **mechanik samochodów osobowych**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **mechanik samochodów osobowych**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **mechanik samochodowych osobowych** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Mechanik samochodów osobowych może znaleźć pracę w:

- stacjach obsługi pojazdów samochodowych,
- zakładach produkcyjnych i naprawczych pojazdów samochodowych,
- salonach sprzedaży samochodów i firmach zajmujących się obrotem częściami samochodowymi,
- przedsiębiorstwach transportu samochodowego,
- przedsiębiorstwach doradztwa technicznego dotyczącego motoryzacji,
- firmach zajmujących się likwidacją i recyklingiem pojazdów samochodowych.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bазie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **mechanik samochodów osobowych** w szkolnym zawodzie pokrewnym mechanik pojazdów samochodowych. Kształcenie w tym zawodzie jest możliwe:

- w branżowych szkołach I stopnia (dla młodzieży),
- w ramach kwalifikacyjnych kursów zawodowych (dla dorosłych), w zakresie kwalifikacji MG.18 Diagnostowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych, prowadzonych przez:
 - publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
 - niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
 - publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
 - instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
 - podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

- w ramach nauki zawodu w rzemiośle (u pracodawcy rzemieślnika).

Kwalifikację właściwą dla zawodu mechanik pojazdów samochodowych potwierdzają odpowiednio: Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oraz Izby Rzemieślnicze.

Szkolenie

Osoba, która zamierza wykonywać zawód **mechanik samochodów osobowych** powinna systematycznie doskonalić się i podnosić swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach, oferowanych przez wyspecjalizowane instytucje.

Szkolenie może być organizowane:

- na własne potrzeby przez pracodawcę w celu rozwoju i doskonalenia jakości świadczonych usług w zakresie naprawy samochodów osobowych,
- przez producentów maszyn i urządzeń do diagnostyki i naprawy samochodów osobowych,
- przez autoryzowane serwisy naprawcze.

Z reguły organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) na rynku pracy jest duże zapotrzebowanie na **mechaników samochodów osobowych**. Pracownik w tym zawodzie może liczyć na wynagrodzenie w granicach od 2900 zł do ponad 5000 zł brutto.

Na wysokość wynagrodzenia mają wpływ czynniki takie jak:

- rodzaj zatrudnienia (np. własna firma, autoryzowany zakład serwisowy, inny pracodawca),
- wielkość firmy,
- kapitał firmy,
- wykształcenie, doświadczenie zawodowe, posiadane umiejętności, staż pracy,
- region zatrudnienia,
- koniunktura na rynku pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność.

Dlatego

na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **mechanik samochodów osobowych** jest możliwe zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Warunkiem niezbędnym do określenia możliwości dopuszczenia do pracy w zawodzie kierowcy mechanika jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu wzroku (04-0), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), jeśli posiadana wada skorygowana jest aparatem słuchowym.

WAŻNE

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 30.06.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2200, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Berger K.J. i in.: Budowa pojazdów samochodowych, cz. I, II. REA, Warszawa 2003.
- Chłopek Z.: Pojazdy samochodowe. Ochrona środowiska naturalnego. WKŁ, Warszawa 2002.
- Czujniki w pojazdach samochodowych. Informatory techniczne Bosch. WKŁ, Warszawa 2002.
- Dane techniczne i regulacyjne (pr. zbiorowa), części I–VII. WKŁ, Warszawa 2004.
- Herner A., Riehl H.-J.: Elektrotechnika i elektronika w pojazdach samochodowych. WKŁ, Warszawa 2004.
- Herner A.: Elektronika w samochodzie. WKŁ, Warszawa 2001.
- Kozłowski M. (red.): Mechanik pojazdów samochodowych. Budowa i eksploatacja pojazdów, część I, II, III. Vogel, Wrocław 2001.
- Legutko S.: Podstawy eksploatacji maszyn i urządzeń. WSiP, Warszawa 2004.
- Luft S.: Pojazdy samochodowe. Podstawy budowy silników. WKŁ, Warszawa 2003.
- Ocioszyński J.: Elektrotechnika ogólna i samochodowa. WSiP, Warszawa 2000.
- Próchniewicz H.: Podręcznik kierowcy kat. „B”. IMAGE, Warszawa 2004.
- Przewodnik warsztatowy Auto Moto Serwis 2005.
- Reński A.: Budowa samochodów. Układy hamulcowe i kierownicze oraz zawieszenia. Oficyna Wydawnicza PW, Warszawa 2004.
- Sterowanie silników o zapłonie iskrowym. Informatory techniczne Bosch. WKŁ, Warszawa 2002.
- Sterowanie silników o zapłonie iskrowym. Zasady działania, podzespoły. Informatory techniczne Bosch. WKŁ, Warszawa 2002.
- Trzeciak K.: Diagnostyka samochodów osobowych. WKŁ, Warszawa 2002.
- Układ stabilizacji toru jazdy ESP. Informatory techniczne Bosch. WKŁ, Warszawa 2000.
- Układ wtryskowy Common Rail. Informatory techniczne Bosch. WKŁ, Warszawa 2000.
- Wydawnictwo AUTODATA - dane diagnostyczne. Wersja CD lub książkowa. Autodata Limited in the United Kingdom, 2005.

- Zogbaum E.A.: Poradnik mechanika samochodowego. WKŁ, Warszawa 2011.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie Mechanik pojazdów samochodowych:
https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/723103.pdf
- Ministerstwo Środowiska – Krajowy plan gospodarki odpadami 2022
<https://www.mos.gov.pl/komunikaty/szczegoly/news/krajowy-plan-gospodarki-odpadami-2022>
- Ogólnopolski miesięcznik poświęcony w całości szeroko pojętej idei recyklingu:
<http://www.recykling.pl/recykling/index/page/KEE>
- Portal samorządowy: <http://www.portalsamorzadowy.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Diagnoza	Obserwacja i rejestracja zewnętrznych objawów towarzyszących procesom fizycznym, analiza i ocena rejestrowanych danych oraz stawianie diagnozy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://brainly.pl/zadanie/5235772 [dostęp 07.10.2018]
2	Klucz dynamometryczny	Klucz służący do dokręcania śrub, z odpowiednim, wcześniej ustawionym momentem siły.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://brainly.pl/zadanie/5235772 [dostęp 07.10.2018]

3	Podnośnik (samochodowy)	Urządzenie do pionowego podnoszenia samochodu w celu dostępu do elementów podwozia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.pzm.pl/?destination=Obsluga_pojazdow [dostęp 07.10.2018]
4	Podzespół (samochodu)	Element budowy samochodu. Najważniejszymi podzespołami tworzącymi pojazd osobowy są: nadwozie, podwozie (układ napędowy, wydechowy, hamulcowy, kierowniczy, zawieszenie), silnik oraz instalacja elektryczna.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.pzm.pl/?destination=Obsluga_pojazdow [dostęp 07.10.2018]
5	Program diagnostyczny	Program komputerowy, który diagnozuje podstawowe parametry i przedstawia najważniejsze informacje związane z pracą silnika i innych układów samochodu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.pzm.pl/?destination=Obsluga_pojazdow [dostęp 07.10.2018]
6	Układ samochodu	Jest to zbiór połączonych ze sobą części mających za zadanie np. umożliwić rozpędzenie pojazdu (układ napędowy), zatrzymanie pojazdu (układ hamulcowy) itd.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pl/usterka [dostęp 07.10.2018]
7	Usterka	Niewielki błąd, defekt, brak, niedociągnięcie np. w pracy samochodu osobowego	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pl/usterka [dostęp 07.10.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.